

RÉGI PÉCSI ISKOLÁK ALBUMA 1868–1948**NAGY ADRIENN**

a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Oktatás és Társadalom
Doktori Iskolájának doktorandusz hallgatója
moli7@t-online.hu

2009. május 19-én került sor a pécsi *Janus Pannonius Várostopográfiai Múzeum Bezerédy Győző* termében *Régi pécsi iskolák albuma 1868–1948* címmel megrendezett interaktív iskolatörténeti on-line adatbázisának bemutatójára. A digitális albumot – egyszersmind egy információkban is rendkívül gazdag adatbázist – készítői *Pásztor Andrea* (történész, muzeológus), *Pusztafalvi Henriette* (PTE ETK Egészségfejlesztési Tanszék főiskolai adjunktusa, az óvodatörténeti fejezet készítője) és lektorai *Kéri Katalin* (PTE BTK Nevelés- és Művelődéstörténeti Tanszék egyetemi docense) és *Rozs András* (nyugalmazott levéltáros) mutatták be.

A bemutató résztvevőit egy virtuális tárlatvezetés során – rendkívül alapos kutatómunka során összegyűjtött fotók segítségével – próbálták elkalauzolni a korabeli pécsi iskolák világába. A pécsi iskolákról készült digitális album elsődleges forrásbázisául a *Janus Pannonius Múzeum Új- és Legújabb Kori Történeti Osztályának* fotói és nyomtatványai szolgáltak. A magyar és angol nyelvű internetes fotóalbum 2007-ben a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával készült el először CD formájában, ám immáron már a világhálón is ingyen elérhető bárki számára (<http://www.emu.jpm.hu/>). Bár az adatbázist készítői elsősorban a régi pécsi iskolákat és óvodákat bemutató digitális fotóalbumnak szánták, ahogy ezt a címe is előrevetíti, ám végül sokkal több lett annál. Ugyanis amellett, hogy készítői aprólékos kutatómunkával összegyűjtötték és digitalizálták a korabeli fényképeket, egyben minden iskoláról rövid leírást is készítettek, oly módon, hogy a korabeli iskolatípusokról, oktatási törvényekről, rendelkezésekről és az oktatáspolitikát fémjelező jeles személyiségekről egyaránt jól áttekinthető és információban gazdag képet kaphatnak mindazok, akik ellátogatnak a honlapra vagy megvásárolják a CD-jét.

Mivel Pécsen 1868 és 1948 között minden iskolatípus képviseltette magát, így gyakorlatilag a fényképalbum és a hozzá kapcsolódó szöveges részek megtekintésével szinte teljes képet kaphatunk arról, miként alakult a korabeli Magyarország iskolarendszere és oktatáspolitikája és egyszersmind betekintést nyerhetünk Pécs város történetébe is. Az iskolatörténet mellett feltétlenül érdemes kiemelni *Pusztafalvi Henriette* által készített óvodatörténeti részt is, amely amellett, hogy összefoglalja a kisdedóvók történetét, egyben sok érdekességgel is szolgál a sokszor az is-

kolák mellett feledés homályába vesző, az iskolás kort megelőző intézményes oktatásról, nevelésről.

Rendkívüli előnye ennek a digitális albumnak (honlapnak) – a képekhez csatolt szöveges ismertető rövid ám annál lényegretörőbb megfogalmazása mellett – egyrészt, hogy nagyon jól és gyorsan áttekinthető, így könnyen használható mindenki számára, másrészt pedig az, ha egy-egy iskolához kapcsolódó szöveges részt olvasva elbizonytalanodnánk, például az adott iskolatípusnak a korszakban betöltött szerepét illetően, további információkat találhatunk különböző linkek alatt. Ugyanis az óvoda- és iskolatörténethez kapcsolódik még egy *kislexikon* (amely alatt az egyes iskolatípusoktól a tankerületek működéséig szinte mindenről találunk egy rövid ismertetőt), egy *arcképcsarnok* híres pécsi pedagógusok és a pécsi oktatásért eredményesen tevékenykedő személyek képeivel és életrajzával, egy *törvénytár*, amely segít eligazodni a korszak oktatási rendszerét befolyásoló törvények útvesztőiben, egy *bibliográfia*, amely minden iskolatörténet végén közli a felhasznált forrásokat és nem utolsó sorban egy *térképtár*, mellyel az iskolák helyét egy rendkívül izgalmas interaktív térkép segítségével találhatjuk meg. Így mindezeknek köszönhetően – egy amúgy rendkívül izléselesen megtervezett honlapon – az iskolatörténetben kevésbé járatos érdeklődők is egyszerűen és viszonylag gyorsan képet kaphatnak egy-egy pécsi oktatási intézmény történetéről. Az adatbázis jelentősége és egyben nagyszerűsége – amellet, hogy a neveléstudományi források tekintetében a maga nemében páratlan újdonságnak számít –, hogy a rendkívül jól eltalált nyelvezetének és történetileg is pontos adatoknak köszönhetően egyszerre szól a téma iránt pusztán csak érdeklődőknek és az oktatástörténettel foglalkozó kutatóknak. A kutatók szempontjából talán egyetlen hátrányát lehet megemlíteni – ha ez egyáltalán hátránynak nevezhető – mégpedig azt, hogy a fényképeket ugyan fel lehet nagyítani, de sem a honlapon, sem a CD-n lévő képekről nem lehet másolatokat készíteni.

A régi pécsi iskolák albuma közép és felsőoktatásban egyaránt jól használható, hiszen segítségével nemcsak színesebbé, élvezetesebbé, hanem információkban gazdagabbá is tehető egy-egy óra.

Az adatbázis készítői az általuk kitűzött céloknak – hogy szöveges és a képi illusztrációkon keresztül közérthető formában mutassák be az egyébként szerteágazó oktatástörténetet – maradéktalanul megfeleleltek, sőt mi több túl is teljesítették azt. Hiszen ezáltal nemcsak egy újfajta iskolatörténeti forrásbázissal gazdagodtunk, hanem maga az iskolatörténet – amely napjainkban a neveléstörténetnek igencsak elfeledett és kevésbé népszerű tudományterülete – is egy egészen új és izgalmas megvilágításba került. Készítői tervezik a már elkészült korszak iskolatörténetének további forrásokkal való bővítését (ez egyben másik hihetetlen nagy előnye ennek a digitális adatbázisnak, hogy bármikor frissíthető), illetve az államosítás utáni korszak oktatástörténetének elkészítését is.